

Obsah

Vysvetlivky k ikonám	7
1 Role porodní asistentky v komunitní péči	9
1.1 Komunitná starostlivosť v pôrodnej asistencii	10
1.1.1 Typológia komunit a ich charakteristika	10
1.2 Možnosti spolupráce v komunitnej starostlivosti	14
1.2.1 Spolupráca v komunitnej starostlivosti	15
1.3 Rizikové faktory ovplyvňujúce zdravie	16
1.3.1 Definícia zdravia a jeho determinanty	16
1.3.2 Definícia a rozdelenie rizikových faktorov ovplyvňujúcich zdravie ženy, tehotnej, matky a novorodenca	18
1.4 Rizikové faktory u novorodenca	19
1.5 Sexuálna výchova a formovanie postoja k sexuálnemu životu	20
1.5.1 Výchova k sexuálnemu zdraviu a plánovanému rodičovstvu	20
1.5.2 Pohlavný život a jeho poruchy	22
1.6 Sexuálne prenosné ochorenia v komunite	23
1.6.1 Definícia a charakteristika sexuálne prenosných ochorení, klinické prejavy, možnosti liečby	24
1.6.2 Prehľad sexuálne prenosných ochorení	24
1.6.3 Možnosti prevencie	26
1.6.4 Praktické úlohy pôrodnej asistentky v oblasti sexuálne prenosných ochorení	26
1.7 Podpora fyziologického tehotenstva v podmienkach komunity	27
1.7.1 Posúdenie priebehu tehotenstva	27
1.7.2 Možnosti úpravy životosprávy a životného štýlu u tehotnej v podmienkach komunity	29
1.8 Právne a sociálne poradenstvo v tehotenstve a po pôrode	29
1.8.1 Rodinná politika štátu	30
1.8.2 Možnosti sociálnej pomoci v tehotenstve a po pôrode	31
1.8.3 Národné zákonné normy	31
1.9 Starostlivosť o novorodenca	33
1.9.1 Hygienická starostlivosť o novorodenca v podmienkach komunity	33
1.9.2 Výživa novorodenca	33
1.9.3 Pediatrická starostlivosť – očkovanie a návšteva poradní	33
1.10 Starostlivosť o šestonedielku v podmienkach komunity	35
1.10.1 Charakteristika starostlivosti o šestonedielku v komunite	35
1.10.2 Posúdenie stavu šestonedielky v komunite	36
1.10.3 Starostlivosť o šestonedielku a edukácia v domácej starostlivosti	36
1.11 Starostlivosť o ženu s gynekologickým ochorením	38
1.11.1 Posúdenie sexuálneho zdravia ženy a identifikácia zdravotných problémov	38
1.11.2 Prevencia gynekologických ochorení	39
1.11.3 Antikoncepcia a plánované rodičovstvo u dospelých v komunite	40
1.11.4 Gynekológia detí a dospelých	40
1.11.5 Klimaktérium	41
1.12 Starostlivosť o ženu po gynekologickej operácii	41
1.12.1 Perioperačné a pooperačné obdobie	42
1.12.2 Pooperačné komplikácie	42
1.12.3 Prevencia pooperačných komplikácií	43
Doporučená literatúra	44

2	Poradenstvo pri dojčení	47
2.1	Vplyv materského na zdravie matky a dieťaťa	48
2.1.1	Anatómia mliečnej žľazy	48
2.1.2	Fyziológia laktácie	48
2.1.3	Zloženie materského mlieka	49
2.1.4	Fyziológia tráviaceho systému	49
2.2	Prostriedky na podporu efektívneho dojčenia	50
2.2.1	Význam dojčenia, faktory ovplyvňujúce dojčenie, psychológia dojčenia	50
2.2.2	Edukácia pôrodných asistentek a využitie klasifikačných systémov NANDA, NIC, NOC	50
2.2.3	Edukácia matiek	51
2.2.4	Dojčenie a lieky, návykové a cudzorodé látky	52
2.2.5	Výživa dojčiacej matky	52
2.2.6	Aktivity na podporu a ochranu dojčenia	52
	Doporučená literatúra	53
3	Specifická činnosť porodní asistentky v péči o rodinu	55
3.1	Chápání struktury a funkcí rodiny v době změn	56
	Doporučená literatura	60
3.2	Rozpoznání a pochopení rizikových faktorů v rodině – biologické a vývojové faktory	60
3.2.1	Interrupce/spontánní potraty/předčasný porod	61
3.2.2	Neplodnost	61
3.2.3	Mentální retardace	62
3.2.4	Senioři	63
	Doporučená literatura	63
3.3	Rozpoznání a pochopení rizikových faktorů v rodině – psychologické a sexuální faktory	64
3.3.1	Rodinné/domácí násilí (fyzické, emocionální, sexuální, zanedbávání); týrání partnerů; týrání dětí (včetně pohlavního zneužívání) a zanedbávání; děti vystavené násilí partnera; týrání starých lidí	64
3.3.2	Konflikt mezi členy rodiny	65
3.3.3	Sexuální život a modely sexuální výchovy v rodině	66
3.3.4	Poporodní psychické (puerperální) poruchy	66
3.3.5	Ekonomická nejistota (nezaměstnanost, bída)	68
	Doporučená literatura	68
3.4	Role a výzvy porodní asistentky při péči o ženy v každé etapě jejího života	69
3.4.1	Gynekologické problémy dětských pacientek a mladistvých dívek	69
3.4.2	Začátek pohlavního života	70
3.4.3	Antikoncepce, plánované rodičovství a sexuální výchova	70
3.4.4	Těhotenství a porod dítěte	71
3.4.5	Šestinedělí	72
3.4.6	Druhy onkologických onemocnění ženského ústrojí (screening, symptomy a léčba, preventivní programy)	72
3.4.7	Klimakterium (zdravotní, sexuální a sociální problémy, hormonální terapie)	73
3.4.8	Geriatrická péče (inkontinence, sociální a zdravotní problémy)	74
	Doporučená literatura	74
3.5	Specifické zákroky porodní asistentky při péči o těhotnou ženu	75
3.5.1	Poradenství před početím	75
3.5.2	Péče porodní asistentky o těhotné ženy	76

3.5.3 Rizikové těhotenství	77
3.5.4 Porodní psychoprofylaxe	77
3.5.5 Prenatální kursy	78
3.5.6 Anamnéza obšetrického rizika	78
3.5.7 Příprava na porod	79
3.5.8 Porod za účasti rodiny	79
3.5.9 Císařský řez – zvažení ze zdravotního a psychologického hlediska	80
Doporučená literatura	80
3.6 Péče o matku a novorozence	81
3.6.1 Šestinedělí (fyziologie, patologie)	81
3.6.2 Specifické aspekty péče o matku	82
3.6.3 Laktace (správná výživa matky, role otce)	82
3.6.4 Sexuální a zdravotní výchova stávající matky	83
3.6.5 Návrat plodnosti a antikoncepce	83
3.6.6 Psychické problémy mateřství	84
3.6.7 Role otce v mateřství	84
3.6.8 Strategie zvládnání stresu, výchova a zdravý životní styl, podpora chování	85
3.6.9 Poskytnutí informací o podpůrných skupinách nebo jejich organizování	85
Doporučená literatura	86
4 Ultrazvuková diagnostika v práci porodní asistentky	87
4.1 Principy a teorie ultrazvukové diagnostiky	88
4.1.1 Úvod k ultrazvukové diagnostice	88
4.1.2 Ultrazvuk	88
4.1.3 Princip generování ultrazvuku	89
4.1.4 Typy zobrazení	89
4.1.5 Ultrazvukové sondy	90
4.1.6 3D/4D zobrazení	90
4.1.7 Dopplerovské vyšetření	91
4.1.8 Archivace ultrazvukových snímků	91
4.2 Ultrazvukové vyšetření v I. trimestru těhotenství	92
4.2.1 Diagnostika těhotenství	92
4.2.2 Patologický vývoj těhotenství	93
4.2.3 Sonoembryologie – fyziologický vývoj těhotenství	93
4.2.4 Určení délky těhotenství	94
4.2.5 Screening vývojových vad plodu v I. trimestru těhotenství	95
4.2.6 Biochemické markery I. trimestru	95
4.2.7 Model pro screening chromozomálních aberací I. trimestru	96
4.2.8 Sonoembryologie – diagnostika vývojových vad	97
4.2.9 Vícečetná těhotenství	97
4.3 Screeningové ultrazvukové vyšetření ve II. trimestru těhotenství	98
4.3.1 Časování a cíle ultrazvukového vyšetření ve II. trimestru těhotenství	98
4.3.2 Ověření počtu plodů a vitality	98
4.3.3 Biometrie plodu	99
4.3.4 Množství plodové vody	99
4.3.5 Lokalizace a vzhled placenty	100
4.3.6 Ultrazvuková anatomie plodu	100
4.3.7 Ultrazvukové vyšetření dvojčat	104
4.3.8 Závěry z ultrazvukového vyšetření	104
4.3.9 Komplexní pojetí prenatální diagnostiky	105

4.4	Ultrazvukové vyšetření ve III. trimestru těhotenství	107
4.4.1	Ultrazvuk ve III. trimestru	107
4.4.2	Poloha, postavení plodu a základní biometrie	107
4.4.3	Morfologie plodu	108
4.4.4	Proporcionality růstu a odhad hmotnosti	109
4.4.5	Množství plodové vody	110
4.4.6	Pupečník	111
4.4.7	Placenta	111
4.4.8	Vícečetné těhotenství	112
4.4.9	Cervikometrie	113
4.5	Ultrazvukové vyšetření v gynekologii	114
4.5.1	Úvod do ultrazvukového vyšetření v gynekologii	114
4.5.2	Děloha	114
4.5.3	Vaječníky	116
4.5.4	Ostatní orgány malé pánve	116
4.5.5	Zánětlivé změny gynekologických orgánů v malé pánvi	117
4.5.6	Benigní a maligní onemocnění dělohy	118
4.5.7	Benigní a maligní nádory vaječníků	120
	Doporučená a použitá literatura	123